

Dkt. John Oswalt, Wafalme, Kipindi cha 18, Sehemu ya 1

2 Wafalme 3-4, Sehemu ya 1

© 2024 John Oswalt na Ted Hildebrandt

Agano ardhini. Sijazungumzia hili hivi majuzi, lakini katika vitabu vya Wafalme, tunaona uchunguzi wa jinsi Israeli ilivyotimiza agano lake ambalo lilifanywa na Mungu hapo Mlimani Sinai kwa mara ya kwanza. Jina, agano ardhini, ni la kipuuzi kidogo kwa sababu, kwa upande mmoja, ni agano linalofanya kazi ardhini.

Lakini kwa maana nyingine, ni agano ambalo limeanguka chini, kama tunavyoona tena na tena Wafalme wa Israeli na Wafalme wengi wa Yuda wakishindwa kutimiza agano lao. Tunaangalia simulizi la Eliya na Elisha wakati huu.

Nimebishana hapo awali na ninataka kuendelea na kwamba leo, si huduma mbili tofauti. Kwa kweli ni huduma moja katika awamu mbili tofauti, ikiwa na watu wawili wa kati tofauti. Hata hivyo, lengo moja ni kuhakikisha kwamba Baali hachukui nafasi ya Yahweh kama Mungu wa ufalme wa kaskazini, Israeli, na, kwa upanuzi, wa ufalme wa kusini, Yuda.

Kwa hivyo, mara ya mwisho tuliona mwisho wa maisha ya Eliya na huduma yake na utangulizi wa Elisha. Tunaendelea sasa leo tunapoangalia sura ya tatu na ya nne, na tunaona huduma ya Elisha na hasa katika suala la kile ambacho tungekiita cha kimiujiza. Tunaanza na shambulio dhidi ya Moabu.

Kama kijitabu kinavyoonyesha, Moabu aliasi dhidi ya Ahabu au, samahani, dhidi ya Israeli baada ya kifo cha Ahabu. Tunaambiwa kwamba hapo katika mistari ya mwanzo ya sura ya tatu, kufuatia mstari wa nne na kufuatia Moabu walikuwa chini ya Israeli tangu wakati wa Daudi na kuendelea. Na hivyo, kwa miaka mia moja au zaidi, karibu miaka 200, Moabu imekuwa chini ya utawala.

Lakini sasa, baada ya kifo cha Ahabu, wanaona fursa yao, na wanaasi. Ahabu, unakumbuka, alibadilishwa na mwanawe Ahazia, lakini alitawala kwa takriban miezi sita tu kabla ya kufa kutokana na majeraha aliyopata alipoanguka kupitia dirishani hekaluni, samahani, katika jumba lake la kifalme. Na nafasi yake imechukuliwa na kaka yake, mwana wa pili wa Ahabu, Yehoram au Yoram.

Na inaonekana kwamba haraka sana, Yoram alichukua hatua kujaribu kurejesha udhibiti juu ya Moabu. Alimwomba Yehoshafati, mfalme wa Yuda, amsaidie yeye na Yehoshafati kwa maneno yale yale ambayo Yehoshafati alikuwa ametumia kwa baba yake. Ahabu anasema, oh, mimi ni mtu wako.

Mimi niko upande wako. Kila kitu nilicho nacho ni chako. Tutaendeleaje? Na Yehoramumu akasema tutaenda kusini.

Tukiangalia ramani, Moabu iko hapa upande wa mashariki wa Bahari ya Chumvi. Kwa hivyo, njia rahisi zaidi ya kufika kutoka Samaria itakuwa chini upande huu na kushambulia kutoka kaskazini. Lakini Yehoramumu anasema, hapana, nataka kwenda kusini.

Nataka kupitia Yuda, na nataka kuzunguka kupitia Edomu. Edomu, kwa wakati huu, bado ni kibaraka wa Yuda. Na kwa hivyo una wafalme watatu, mfalme wa Israeli, mfalme wa Yuda na mfalme wa Edomu.

Kwa hivyo, wanakuja. Labda wazo la shambulio la kushtukiza au pia mpaka huu wa kusini labda ulikuwa na ulinzi dhaifu zaidi kuliko mpaka wa kaskazini. Kwa hivyo hilo ndilo wazo.

Tunatoka kusini. Lakini Biblia inatuambia kwamba baada ya safari ya siku saba, hawakuwa na maji. Sasa, nataka utambue mambo kadhaa kuhusu Yehoramumu.

Ona kwamba, kwanza kabisa, katika mstari wa pili na wa tatu, alifanya maovu machoni pa Bwana, lakini si kama baba yake na mama yake walivyofanya. Kuhusu Ahazia, ilisemwa, ndiyo, alifanya mambo yale yale ambayo baba yake na mama yake walifanya. Lakini Yehoramumu, kwa sababu yoyote ile, anajitenga kidogo na ibada hiyo kali ya Baali.

Na kwa kweli, tunaambiwa aliondoa jiwe takatifu la Baali ambalo baba yake Ahabu alikuwa ametengeneza. Kwa hivyo, kuna hisia fulani ya kujitolea na uaminifu kwa Yahweh hapa. Inavutia.

Lakini wakati mgogoro unapokuja, wakati maji yanapoisha, angalia jibu lake. Anasema, je, Bwana, hii iko katika mstari wa 10, je, Bwana ametuita sisi wafalme watatu pamoja ili tu kututia mikononi mwa Moabu? Anafikiria nini kuhusu nia ya Yahweh kwake na kwa wenzake wawili? Anadhani Yahweh yuko tayari kumkamata. Wakati wowote jambo baya linapotokea, oh, Yahweh yuko tayari kunikamata.

Hilo linatoka wapi? Linatokana na nia mbili. Tumezungumzia hili hapo awali. Wazo, ndiyo, ni kwamba nataka kuweka mguu mmoja katika Yahweh, lakini nataka kuweka mguu mmoja duniani pia.

Unapofanya hivyo, kila wakati jambo baya linapotokea, tabia ni kusema, ee, Mungu yuko tayari kuniua. Hilo ndilo linalotokea hapa. Na tunaona aina hiyo ya mtazamo katika hali hii.

Njia pekee ya kuwa na uhakika wa kweli kwa Mungu. Ni kuwa wazi kwa ajili yake. Kisha, unajua kwamba ikiwa shida au uovu au matatizo yatakuja, hakika yalitoka kwa mkono wa Yahweh. Hakuna kinachotokea kwetu bila mapenzi yake ya kuruhusu.

Lakini baada ya kupitia mikono yake, ana mpango mzuri. Na unaona kidogo ya hilo katika jibu la Yehoshafati. Yehoshafati aliuliza, je, hakuna nabii wa Bwana hapa ambaye tunaweza kumwuliza Bwana kupitia yeye? Naam, hebu tujue Mungu ana nia gani hapa. Hebu tujue Mungu anaweza kuwa anakusudia kufanya nini kwa ajili yetu au nasi kupitia tatizo hili.

Nadhani majibu mawili tofauti ya Yoram na Yehoshafati ni muhimu sana. Kwa hivyo, wakati maafa yanapokuja. Ikiwa mioyo yetu ni yake kikamilifu, basi jibu letu ni, Bwana, unataka kufanya nini kupitia hili? Unataka kutimiza nini kupitia hili? Kwa kweli.

Tukio hili lilimpa Yahweh fursa ya kuonyesha uandalizi wake wa kimungu kwa watu wake. Kwa mara nyingine tena, nataka kuwa mwangalifu sana hapa. Sitaki kusema kwamba Mungu anakuletea matatizo maishani mwako.

Yeye si Mungu wa aina hiyo, lakini je, Mungu huruhusu matatizo kuingia katika maisha yetu? Ndiyo, anaruhusu. Ndiyo, anaruhusu. Na anaporuhusu.

Kisha ana uwezo wa kuonyesha nguvu zake, kuonyesha utunzaji wake, na labda uwezo wake wa kutuwezesha kusimama mbele yake. Lakini ikitujia, haiji kwa sababu Mungu yuko tayari kutukamata. Sasa, ikiwa tunaishi maisha ya nia mbili, basi huenda Mungu akaruhusu uovu huo uje hasa ili kutushtua, hasa kutuita tumrudie.

Lakini huwa na makusudi mema akilini mwake. Hivi ndivyo Yakobo anavyosema anaposema, usiseme kamwe unajaribiwa na Mungu. Sasa, hiyo ni aina ya kauli ngumu kwa sababu kwa Kiebrania, kujaribu na kujaribu ni dhana moja; ni neno moja. Sisi kwa Kiingereza, bila shaka, tumegawanya njia hizi za kujaribu ili kushawishi kufanya uovu, na Yakobo yuko sahihi kabisa anaposema, usiseme kamwe kwamba Mungu anakujaribu kwa maana ya kujaribu kukufanya ufanye vibaya. Kwa upande mwingine, je, Mungu anataribu? Loo, ndiyo.

Na hivi ndivyo Paulo anavyomaanisha anaposema kwamba jaribu halikukupata, isipokuwa lililo la kawaida kwa wanadamu. Jaribio lolote linaloweza kukujia maishani mwako, changamoto yoyote, ugumu wowote, Mungu amekupa njia ya kutoroka, njia ya kushinda kupitia hilo.

Kwa hivyo hiyo ndiyo tofauti. Je, Mungu hutajaribu? Ndiyo, anafanya hivyo. Je, anataribu kwa maana yetu ya kisasa ya Kiingereza? Hapana, kamwe.

Kwa hivyo, kwa njia halisi, nadhani tunaweza kusema hili ni jaribio, lakini Joram anasema, Mungu yuko tayari kutupata. Mungu alituleta hapa chini kutupata. Huyo ndiye Mungu wa aina gani.

Huwezi kumwamini. Joseph anasema, subiri, subiri, subiri, tujue Mungu ana mpango gani hapa. Sasa, inavutia.

Yoshua hajui kwamba Elisha yuko pamoja nao. Yoramu hajui. Lakini mmoja wa maafisa.

Inavutia sana. Ni wazi kwamba Elisha hajitukuza sana au hajithamini sana, na hatujui ni kwa nini yuko pamoja naye. Kama Bwana alimwelekeza aende zake au ni nini ambacho hatujui.

Lakini Elisha anasema waziwazi. Anamwambia Yoramu, vema, kwa nini usijaribu miungu ya baba yako na mama yako? Kwa nini usiwajaribu manabii hao? Tena, tunashughulika na mtu mwenye nia mbili hapa. Anaendelea na kusema, kama isingekuwa Yehoshafati hapa, nisingekuwa na uhusiano wowote nawe.

Woof. Lakini anasema, kwa sababu Yehoshafati yuko hapa, nitafanya hivyo. Na inavutia.

Hapa ni mahali pamoja katika Biblia ambapo inaonekana kwamba nabii anatafuta kuingia katika aina fulani ya hali ya kuchanganyikiwa. Aliomba mpiga kinanda aje kucheza muziki. Sasa, hii ni kawaida miongoni mwa manabii katika ulimwengu wa kale.

Wanatafuta kupagawa. Na ningependa ningekuonya tu hapa. Haisemi kwamba alitaka kupagawa.

Alisema tu. Mlete mtu acheze muziki. Kwa hivyo kuwa mwangalifu jinsi tunavyosoma katika baadhi ya vifungu hivi, lakini kwa vyovyote vile, hapa ndipo mahali pekee.

Kila mahali pengine ni mazungumzo ya moja kwa moja kati ya Mungu na nabii, Mungu akimpa nabii neno lake na nabii kisha kuwasilisha neno hilo kwa ulimwengu. Na kwa hivyo, anasema, hamtaona huu ni mstari wa 17, hamtaona upepo wala mvua. Lakini bonde hili litajazwa maji, nanyi, ng'ombe zenu, na wanyama wenu mtakunywa.

Hili ni jambo rahisi machoni pa Bwana. Na hataishia hapo. Atawatia Wamoabu mikononi mwenu.

Kwa hivyo, Mungu alikuleta katika hali hii ili kuonyesha riziki yake kuu. Alikuleta katika hali hizi ili kukukumbusha kwamba yuko upande wako na yuko upande wako.

Sasa, tena, tukiangalia ramani yetu, Moabu, samahani, Edomu na Edomu ni nchi ya kusini mwa Yuda karibu na mwisho wa Bahari ya Chumvi.

Katika milima upande wa mashariki wa bonde hili, ni mkavu sana, mkavu sana. Kwa hivyo ukweli kwamba hakukuwa na maji hapo haishangazi. Lakini ukweli kwamba ardhi ingekuwa ikitiririka maji.

Loo, jamani! Ni jambo la kushangaza sana. Sasa, tena, tunapozungumzia miujiza, huwa tunasema kama tunaweza kupata aina fulani ya maelezo ya asili.

Ah, sawa, sawa, najisikia vizuri zaidi. Haikuwa miujiza kweli. Inawezekana kulikuwa na mvua kubwa katika vilima hivi.

Na kama inavyotokea katika karibu jangwa lolote, maji yanatiririka kutoka ardhini ghafla. Na yalitiririka na kujaza bonde hili. Lakini hilo sio tatizo.

Suala la muujiza si jinsi gani. Suala la muujiza ni lini na kwa kiwango gani. Mungu aliposema ungetokea, ulitokea.

Na ilitokea kwa kiwango ambacho Mungu alisema pale ambapo kuna maji yanayotiririka kote nchini. Huyo ndiye Mungu wetu. Sasa, mstari unaofuata, mstari wa 18, ni wa kusumbua.

Samahani, mstari wa 19. Mtaangusha kila mji wenye ngome na kila mji mkuu. Mtakata kila mti mzuri, mtaziba chemchemi zote, na kuharibu kila shamba zuri kwa mawe.

Loo, jamani. Kwa nini Mungu aamuru mambo kama hayo? Naam, angalia lugha. Yeye haiamrishi.

Ni uchunguzi wa kile watakachofanya. Sasa, ili kuwa na uhakika, wanaweza kusema, vema, nabii alisema tutafanya hivyo. Kwa hivyo, tutafanya hivyo.

Sidhani kama tunahitaji kuisukuma mbali sana. Lakini baadaye, Elisha atamtazama Hazel, mfalme wa Shamu, ambaye Elisha anamtia mafuta kuwa mfalme anayefuata wa Shamu. Na analia.

Na Hazel anasema, mbona unalia? Na anasema kwa sababu naona utakachowafanyia watu wangu, Israeli. Je, anamwamuru afanye hivyo? Hapana. Anaangalia tu.

Loo, mpenzi. Hiki ndicho kitakachotokea. Na nadhani tunahitaji kuwa waangalifu hapa.

Mungu hawaagizi kufanya hivi. Lakini Elisha anasema, Naona mtafanya hivyo. Mungu atawapa Moabu.

Nami naona utakachofanya. Nadhani tunaweza kusema kwamba kwa kuzingatia baadhi ya amri ambazo Mungu anatoa katika Kumbukumbu la Torati, hili si jambo ambalo Mungu anataka wafanye. Lakini Elisha, akiwa na ujuzi wa awali aliopewa na Mungu, anaona hili kama watakalofanya.

Acha nichukue muda kuzungumzia hilo. Kwa sababu tu Mungu anaturuhusu kufanya jambo fulani haimaanishi kwamba ndivyo tunavyopaswa kufanya. Kila mlango ulio wazi katika maisha yako si lazima uwe mlango unaopaswa kupitia.

Na wakati mwingine tunaona mlango huu wazi na kusema, vema, bila shaka, kwa kuwa Mungu alinipa uwezekano huo, nitafanya hivyo. Lakini Mungu anataka tuwasiliane naye na kusema, Mungu, je, ndivyo unavyotaka? Je, ndivyo unavyotaka kutimiza maishani mwako? Je, ndivyo unavyotaka kutimiza kupitia mimi? Kwa sababu tu inawezekana haimaanishi kwamba ni kitu ambacho Mungu anataka. Na hivyo, huenda.

Hakika, Wamoabu wanashuka na kutazama ng'ambo ya bonde hili. Jua linawaka, na maji hayo yote ni mekundu. Nao wanasema, oh, wow, Waisraeli na Wayahudi na Waedomu, wote wakiwa na wasiwasi wa aina moja kwa moja.

Vyovyote vile, wamegombana, na wameuana. Haraka, twende tukachukue nyara. Nao wanagundua, hapana, pande hizo tatu hazikuwa zimegombana, na wanawasubiri.

Kwa hivyo, Moabu inashindwa, na wanasafiri njia yote juu katika nchi hadi hatimaye wanafika mji mkuu. Mfalme wa Moabu anajaribu kwa bidii kuwafukuza lakini anashindwa. Kama njia ya mwisho, anamtoa mwanawe wa kwanza kafara kwenye kuta za mji.

Na maandishi yanasema hivi. Ghadhabu dhidi ya Israeli ilikuwa kubwa. Waliondoka na kurudi katika nchi yao wenyewe.

Naam, kama ukipata kijitabu, nasema kwamba hakuna makubaliano kati ya wachambuzi hasa kuhusu kile kinachosemwa. Ni jambo lisiloeleweka sana kwamba kuna uwezekano kadhaa. Moja ni kwamba Waisraeli walishtushwa sana na jambo hili baya kiasi kwamba walipoteza nia yao ya kupigana.

Tazama inasema walijiondoa. Haisemi kwamba walishindwa. Pendekezo lingine ni kwamba ni Yahweh aliyekasirika.

Amekasirika kwa sababu kitendo cha ghafla cha Yoramu kimesababisha ukatili huu. Uwezekano mwingine ni kwamba Wamoabu walichanganyikiwa tu. Na Waisraeli walishtuka sana kwa hili kiasi kwamba, tena, waliondoka.

Lakini jambo kuu katika haya yote ni kwamba makusudi ya Mungu katika magumu, misiba, ni kuzalisha mema mwishowe anapoonyesha utunzaji wake na uwezo wake.